

Žrádlo nepatří do misky, ale na stopu!

Již víme, že s metodou přesného stopování začínáme pomocí pachových čtverců. A právě ty s i rozebereme detailněji. Ve čtvercích se má pes naučit všechny správné návyky dříve, než začneme „chodit po poli“.

Jakoukoli následnou opravou na stopě vytváříme u psa stres, který se s ní pak nevymazatelně spojuje. V zátěži, v podmínkách zkoušky či soutěže vypluje každý stres z nácviku na povrch! Jistě jste viděli psy, kteří na zkoušce po uvedení k nášlapu jen očichali cedulku a hleděli na psovoda s otázkou: „co to je? To jsme nikdy nedělali.“ A psovodi situaci komentovali: „Ale on v tréninku tak pěkně čuchá.“ To je jen čistý, odhalený stres z nácviku.

Vytváříme reflex a budujeme chtíč!

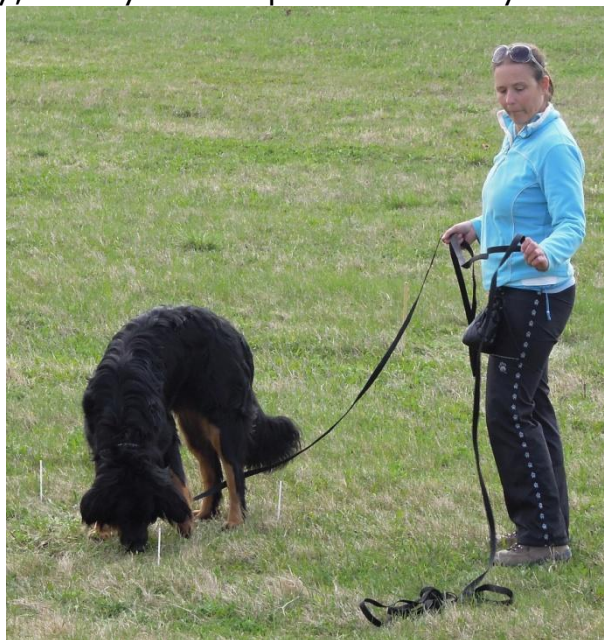
Čichám a za to přijde odměna. Opakováním velmi narůstá motivace pro tuto činnost. Vypracováváním čtverců vzniká ten pravý „drive“ k pachovým pracím. Jak tedy dělat čtverec prakticky?

Krmnou dávku s sebou

Připravíme si krmnou dávku do misky, nejlépe oblíbené granule. Zalijeme teplou vodou a necháme nabobtnat. Přebytkovou vodu slijeme. Můžeme přidat i několik kusů chuťově atraktivnějšího pamlsku, masa nebo ještě menší. Změna druhu odměny zaktivizuje větší pozornost psa při vypracovávání. Při práci v prvních čtvercích volíme velikost granulí asi 1- 2 cm. Vezmeme misku či krabici a jdeme do místa vyšlapání čtverce. Psa bereme již před vyšlapáním s sebou. Cestou ho přívětivým hlasem upozorňujeme, že budeme stopovat. Své udělá i protřepání krabičkou s pamlsky. Po příchodu na místo psa uvážeme! Nejlépe na úvazový kolík. Dobře si na něj zvykne a stane se součástí rituálu. Od psa odejdeme do vzdálenosti asi dvacet metrů, tak aby na nás dobře viděl.

Jak a kde šlapat?

Vyhledáme si vhodné místo. Zpočátku je nejlepší nízká tráva nebo osení. Později využijeme každý druh terénu včetně lesa, hlíny, dlažby atd. Zapíchneme si čtyři tyčky do rohů pomyslného čtverce, ve kterém stojíme. Jak budeme pravidelně trénovat, můžeme si pomoc tyček v rohu odpustit, ale zpočátku je určitě používejte. Délka strany čtverce by měla být 80 až 100cm. Přihlížíme samozřejmě i k velikosti plemene. Malému kníračovi postačí čtvereček 60 x 60 cm, velká plemena potřebují třeba 100 x 100 cm. Postavíme se do levého rohu a postupem do boku vydupeme první řadu šlápot. Tak dojdeme až k pravé horní tyčce. Couvneme o délku jedné šlápoty zpět a pokračujeme ve vyšlapávání doleva. Obdobně postupujeme stále dále, až plochu čtverce dokonale vydupeme.

Žádný pamlssek nesmí být mimo:

Je-li celá plocha podupána a obvodové strany čtverce jasně ohraničeny, začneme čtverce plnit. Opět od levého horního rohu začínáme pokládat pamlsky. Pokud možno rovnoměrně a v takovém množství, abychom v polovině nezjistili, že pamlsky došly. Kolem krajů si uděláme bezpečnostní mezeru alespoň pět centimetrů. **Dbáme na to, aby žádný, ale opravdu žádný pamlssek nespadl mimo**

plochu čtverce! Jedna granulka mimo nadělá tolik škody, že to ani tisíc granulí uvnitř čtverce neodčiní. Postupně ze čtverce vycouváme. Tak, aby do čtverce i ze čtverce vedla jen jedna cestička. V krabičce nám musí několik pamlsků zbýt.

Hlad je nejlepší kuchař

Vrátíme se ke psu. Chválíme ho, jak byl pozorný, a podáme mu několik granulek. Aby mohl reflex dobře vzniknout, musí být centrální nervová soustava v dráždivém stavu! Tedy převedeno do lidské řeči – pes musí být hladový a musí se na žrádlo těšit.

Psa odpoutáme, přepneme na uvolněnou (v některých případech konečně rozšmodrchanou) stopovačku a jdeme se psem ke čtverci. Již od počátku dbáme na to, aby netáhl jako kůň, ale šel pod kontrolou. Tak, jak chodí na poslušnosti za pamlskem. Proto jsme si několik pamlsků ponechali. Pokud táhne, zastavíme a počkáme, až se zklidní. Když nás takto vlající za psem uvidí rozhodčí, určitě si

neřekne, ten má ale zájem o stopu, ale spíš že je pes nezvládatelný. Tedy s pomocí pamlsků dojdeme asi jeden metr před čtverec. Ideální je buď bezvětrí, nebo lehký vánek proti psu. Psa posadíme u nohy, podáme mu pamlssek, počkáme na oční kontakt, ukážeme mu další pamlssek a podáváme mu ho k tlamě. Těsně před tlamou zastavíme a odhodíme ho do čtverce. Ihned psa vypouštíme s povelom „Hledej“.

Hledat jinde nemá smysl

Pes vstupuje do čtverce (většinou spíše skočí) a začne sbírat pamlsky. Může se vám zpočátku zdát, že příliš nečichá a jen se krmí. Ano, přesně tak to je. Ale spolu s krmením jeho nos vnímá, že ten „talíř“ 1 x 1 m má dost specifickou vůni po hlíně a rozšlapané trávě. Mimo žádné žrádlo není. Pokusí se hledat i jinde, ale rychle se vrací do čtverce. Od pátého čtverce ho takový nesmysl už ani nenapadne. Dejte mu možnost při prvních čtvercích udělat chybu. Nechte ho opustit čtverec. Jen kdyby přešel hranu o více jak 50cm, zpevněte v ruce vodítko a nepusťte ho dále. Nic mu neříkejte. Můžete ho jen při klidném a precizním sbírání tiše pochválit. Tím, jak ve čtverci ubývá granulí, je pes nucen více zapojit čich, aby zbylé našel. Některé zašlápnuté mu můžete ukázat prstem. Do čtverce vstupujte ale co nejméně a už vůbec nikdy se nepohybuje kolem čtverce! Máte-li diváky, dobrá, ale budou stát kolem čtverce nejméně v třímetrové vzdálenosti. Ještě lépe ze strany po větru. Nechváíte, není za co. Hladový pes se jen nažral, i když jste mu to trochu zkomplikovali. Když ho krmíte z misky, také mu asi neříkáte: „Ty jsi můj miláček, ty krásně papáš, to je supééér.“

S jídlem roste chuť

Sledujte psa! Při prvním náznaku nesoustředění nebo zvednutí hlavy práci ukončete. Nejlépe tím, že ho mechanicky odtáhnete asi dva metry, tam ho

přepnete na vodítko a odvedete. Nikdy nečekejte, až přestane hledat a začne se rozhlížet. Tady máte prostor pro svůj hlasový projev. Pěkně se mu vysmějte: „Tak ty budeš čučet po blbostech, tak nežer!“ Avšak žádný zlobný nádech v hlasu. JE to jeho volba a hlad je jeho problém. Vy jste mu šanci dali, ale on ji nevyužil. To je život! A nezapomeň, že příští žrádlo je až zítra a opět ve čtverci. Tímto způsobem bude jeho zájem neustále narůstat. Jak zájem ještě více vybudit? Můžete požádat kamaráda, aby vám do blízkosti čtverce přivedl ještě druhého psa. Většinou ho vrozená chamtivost přiměje k ještě většímu úsilí. Pozor však na rvačku! Pokud pes vrčí a nesbírá, couvněte s druhým psem do takové vzdálenosti, až si pes ve čtverci sice uvědomuje přítomnost konkurenta, ale necítí se přímo ohrožen. Já do čtverců pouštím klidně dva i tři psy najednou. Ale jsou to psi, kteří se dobře znají a jsou běžně krmeni společně.

Co vlastně ve čtvercích učíme?
Vytváříme reflex a budujeme chtíč.
Trénujeme vytrvalost.
Omezujeme pohyb.

Budujeme vytrvalost

Ve druhé fázi po úvodních zhruba dvaceti čtvercích zvětšíme rozměry na cca 1,5 x 1,5 metru. Používáme menší granule. Pokud pes dobře pracoval v úvodních čtvercích, pak postupný přechod na větší nedělá problém. Čas pro sbírání prodlužujeme podle schopností psa. Při prvních příznacích ztráty zájmu, třeba jen krátké zvednutí hlavy, ho odtáhneme ven a odvedeme. Čas prodlužujeme po dvou až třech minutách až na dobu 45 minut. Chceme-li, aby pes pracoval na stopě 30

minut, musí být připraven minimálně na tuto dobu ve čtverci. Není-li schopen se po tuto dobu krmit, nemůžeme očekávat, že bude schopen stejně dlouho stopovat! Každý pes podle plemenné příslušnosti i dle individuálního naturelu bude potřebovat jiný počet čtverců. V průměru je však potřeba vypracovat asi třicet vytrvalostních čtverců. Zde se již neobejdeme bez přihazování pamlsků. Přihazujeme nenápadně, aby

pes nezjistil, odkud granulky padají a nehlédl pak spíš na nás. Vypouštíme je z ruky za nebo pod psa. Případně, pokud rukou ukazujeme zapomenutou granulku, tak jiné nenápadně z ruky odhazujeme. Pokud je pes schopen aktivně sbírat ve čtverci o rozměru 1,5 x 1,5 m po dobu 45 minut, můžeme postoupit opět o krůček dále.

Omezujeme pohyb

Naším dalším úkolem bude snížit pohybovou aktivitu psa na minimum. K jistému zpomalení došlo již samovolně i ve druhé fázi. Nyní čtverce zmenšíme na 60 x 60 cm. Počet granulí, respektive pamlsků položených přímo ve čtverci klesá asi na čtvrtinu a o to více stoupá počet pamlsků, které do čtverce přihazujeme. Stopovací vodítko umístíme tak, jak ho budeme používat při stopování. Mně osobně se nejvíce osvědčilo táhnout ho pod břichem mezi předníma i zadníma nohama. Pes pomalu

sbírá tak, jak je zvyklý „na výdrž“ a my mu do tohoto menšího čtverečku pamlsky dohazujeme. Trochu to připomíná krávu v kravíně. Stojí u žlabu a pohybuje lehce hlavou doleva či doprava. Na každé straně ale zcela určitě nalezne jídlo do třiceti centimetrů. Proč tedy běhat ve čtverci, když mohu dosáhnout jen otáčením hlavy. Tyto čtverce nazývám „bezpohybové“. Pes se zde naučí, že pohybová aktivita je naprosto zbytečná a nevede k lepšímu získání pamlsků. Pokud pes opustí klidnou pozici, odvedeme ho pryč. Pochvíli ho uvedeme znovu, postavíme ho do klidného postoje, upravíme

stopovačku, uklidníme pomocným povel (stůj, zůstaň, hledej) a pokračujeme v nácviku. Cíl splníme, když pes u čtverce 60 x 60 cm vydrží bez zbytečného pohybu sbírat přihazované granule alespoň patnáct minut. Někomu se může zdát, že vytváříme „tupé hovado“, které jen stojí a žere. Ano, je to přesně tak! Obdobně jako při dlouhodobém odložení na poslušnosti. Tam to ale každému připadá samozřejmé a přirozené. Zatím jsme pracovali na trávě či osení. Nyní je doba pro zapracování různorodých povrchů (hlína, les, tvrdý povrch) a postupné zařazování rušivých podnětů. Zvládne-li pes intenzivně ale bez velkého pohybu vyhledávat a sbírat granule ve čtverci s přihazováním na různorodém terénu s rušivými podněty, můžeme začít „chodit po poli“. Tak snad už příště!

Text a kresby: MVDr. Ivo Srb
Foto: Jiří Večeřa